

Nr 220.

Av herr **Ekman**, om åtgärder mot övertidsarbete i de affärsdrivande verken samt andra stadens ämbetsverk och institutioner.

I ett betydande antal av statens verk och inrättningar, t. ex. vissa regeringsdepartement, centrala ämbetsverk och kommunikationsverk m. fl., förekommer i större eller mindre utsträckning *övertidsarbete*, dels avlönat, dels oavlönat. Övertidsarbetet förlägges i regeln till eftermiddagarna och kvällarna av de ordinarie arbetsdagarna, stundom även till söndagarna. I de flesta fall torde övertidsarbetet formellt anordnas såsom frivilligt, men för de anställda utgör blotta anordnandet av övertidsarbete ett tvång, som de svårigen kunna undandraga sig.

Genom detta övertidsarbetsystem förryckes i väsentlig mån såväl den i instruktioner m. m. fastställda arbetsfördelningen, såvitt den avser en rationell hushållning med arbetskraften, som även de i vederbörande lönestater för olika grader av tjänster bestämda löneskalorna. Ett så forcerat utnyttjande av arbetskrafterna, som övertidsarbetet utgör, medför ett utslitande i förtid av den arbetsförmåga, som är beräknad att räcka fram till pensionsålderns uppnående, och resulterar icke sällan uti mindre tillfredsställande arbetsprestationer vid tilltagande ålder. Och beredandet av ökade inkomster genom övertidsarbete för vissa tjänstemannagrupper och vid vissa verk utgör en orättvisa mot andra tjänstemannagrupper och andra verk, om förhållandet — såsom från tjänstemännens sida ofta sker — ses enbart ur lönereglerings-synpunkt.

Härtill kommer, att under nuvarande arbetslöshets- och depressionstid, — vilken säkerligen kommer att under åratals framåt fortfa — det icke kan vara riktigt, att ordinarie eller extra ordinarie tjänstemän, som åtnjuta för vederbörande befattningar fastställda löneförmåner, skola gynnas med ytterligare löneinkömster för övertidsarbete, under det att massor av unga män och kvinnor med sådan skol- eller universitetsutbildning, att de måste anses fullt kompetenta att sköta mycket av det arbete, som nu utföres på övertid, gå sysslolösa och sakna det nödvändigaste till sitt uppehälle. Visserligen måste medgivas, att i många fall särskild sakkunskap och erfarenhet erfordras för arbete, som utföres på övertid, men i de flesta fall torde övertidsarbetet bestå av sådana enklare skrivgöromål, registreringar m. m., som av skolutbildad personal omedelbart eller efter helt kort tids övning utan svårighet kunna tillfredsställande utföras.

I statsrevisorernas berättelse för innevarande år förekommer på sid. 196—202 i annat sammanhang en redogörelse för, bland annat, även övertidsarbete vid vissa kommunikationsverk; men denna redogörelse är alltför summarisk och ofullständig för att därpå skulle kunna grundas bestämda

förslag till övertidsarbetets ordnande eller ersättande med mer eller mindre varaktigt anställd extra arbetskraft utöver den hittills använda. En utredning genom Kungl. Maj:ts försorg synes sålunda nödvändig; och frågans samband med arbetslöshetsproblemet gör det önskvärt, att denna utredning snarast möjligt igångsättes och slutföres.

Med anledning härav tillåter jag mig vördsamt yrka,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte — i syfte *dels* att skydda i statens tjänst anställd personal mot överansträngning och *dels* att motverka den rådande arbetslösheten bland den bildade ungdomen — låta skyndsamt verkställa utredning rörande möjligheten att ersätta det nu i betydande omfattning förekommande övertidsarbetet i de affärsdrivande verken och andra statens ämbetsverk och institutioner med arbete av mer eller mindre tillfälligt anställd extrapersonal utöver nuvarande personal samt vidtaga de åtgärder och eventuellt för riksdagen framlägga de förslag, som av utredningen kunna föranledas.

Stockholm den 24 januari 1933.

K. J. Ekman,
Jönköpings län.